

Naar een open overheid

Naar een open overheid

Wat is de WOO

De Wet Open Overheid (Woo) heeft tot doel om Informatie (overheidsdata) actief openbaar te maken om beter aan te sluiten bij de wensen van burgers en bedrijven. Het rijk en decentrale overheden moeten daartoe hun informatiehuishouding op orde hebben - voor de meeste organisaties een ingrijpende onderneming.

Hoe zien wij het

Wij zien de invoering van de Wet Open Overheid niet zozeer als een (IV) technisch vraagstuk, maar voornamelijk als een organisatorische en culturele verandering. Van "voor de burger" naar "met de burger", van reactief naar proactief, van ondoorzichtig naar transparant, en van onpersoonlijk naar persoonlijk.

De aanpak

Een integrale aanpak is nodig om deze verandering mogelijk te maken. Onze aanpak voor het op orde brengen (en houden) van de informatie-huishouding bekijken we vanuit de volgende 4 dimensies:

- management & organisatie
- mens & cultuur
- processen & invoering
- tools & technologie

Waarom QA

Met de toenemende digitalisering binnen de overheid worden er van organisaties andere competenties gevraagd dan een aantal jaren geleden. IT zal moeten opschuiven in de richting van de gebruikersorganisatie, de gebruikersorganisatie zal meer moeten opschuiven naar IT. Wij adviseren en helpen organisaties bij de inrichting van dit vraagstuk en alle veranderingen die hierbij komen kijken.

Benieuwd naar onze integrale visie en uitdagingen? Vraag ons rapport 'Naar een Open Overheid' aan op qaconsulting.nl/openoverheid

“De WOO biedt NL bovenal de kans om weer een **gidsland** te worden als het gaat om hoe organiseren wij **burgerparticipatie**, hoe creëren wij vertrouwen door **transparant over successen en falen te rapporteren**. Transparant zijn is daarmee onderdeel van de missie van het Rijk.”

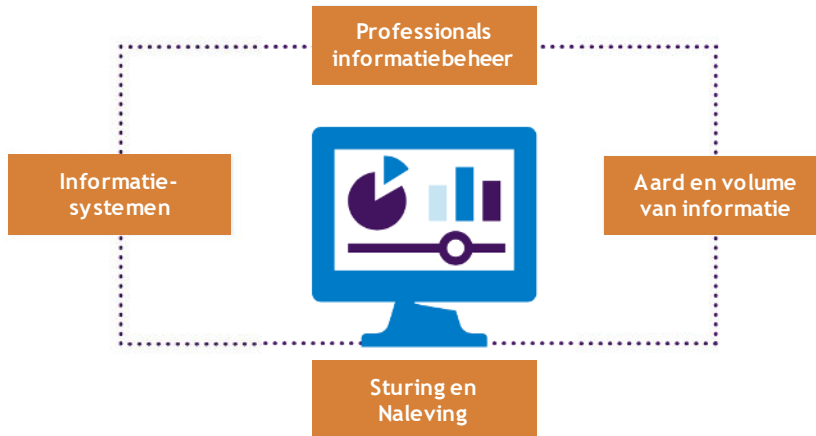
In het rapport “In het hart van de publieke zaak, Strategisch personeelsbeleid Rijk 2025”, wordt de volgende benodigde verandering geschetst:

Van	Naar
Burgers onder controle	Burgers in control
Besturen van burgers	Besturen met burgers
Silo's	Netwerken
Grote overheid	Kleinen flexibel
Overheid als eigenaar	Samenwerking
Output	Outcome
Gedwongen samenwerking	Samenwerking op basisvertrouwen
Vertrouwen in leider(s)	Vertrouwen in elkaar

Waarom is de Wet Open Overheid ingrijpend om te implementeren

1. Verschillende wettelijke kaders, waaronder de privacy wet, archiefwet en wet open overheid, beogen verschillende, soms tegengestelde belangen. Dit maakt het lastig om de Wet Open Overheid enkel vanuit dat perspectief te beoordelen.
2. Informatie professionals zijn schaars en er wordt veel gevraagd van medewerkers. Cultuur, kennis en gedrag vragen om bijsturing.
3. Transparante informatie is geen statisch gegeven, maar ontwikkelt zich langs verschillende assen: over de tijd, maatschappelijk, technologisch en organisatorisch.

Generiek actieplan Informatiehuishouding

De belangrijkste oorzaken zijn te herleiden tot 3 samenhangende aspecten van de informatiehuishouding:

- 1. Professional Informatiebeheer**
Er zijn voldoende en goed opgeleide professionals beschikbaar voor het inrichten en uitvoeren van informatiebeheer.
- 2. Aard en Volume van informatie**
Het is duidelijk welke informatie bewaard moet blijven en duurzaam toegankelijk moet zijn en voor hoe lang. Dit geldt zowel voor traditionele tekstdocumenten als andere vormen van digitale informatie
- 3. Informatie systemen**
Informatiesystemen ondersteunen de organisaties en medewerkers optimaal bij hun informatiehuishouding en hun werkprocessen.
- 4. Sturing en Naleving**
Voorwaardelijk is er een 4^e actiepoint benoemd:
Er is heldere sturing op de informatiehuishouding en informatievoorziening waarbij de diverse disciplines bijeenkomen.

Integrale aanpak QA Consulting

Programma aanpak

Management & Organisatie

Het definiëren van heldere **sturingslijnen** op basis van doelgroepen en de voor hen benodigde informatie.

Sturing vraagt om heldere organisatie structuren, functiebeschrijvingen en verantwoordelijkheden.

Mens & Cultuur

Om de **informatie professionals** en IV medewerkers goed hun werk te kunnen laten doen is het belangrijk om de medewerkers mee te nemen. Het meekrijgen van de medewerkers is voor een belangrijk deel een culturele verandering.

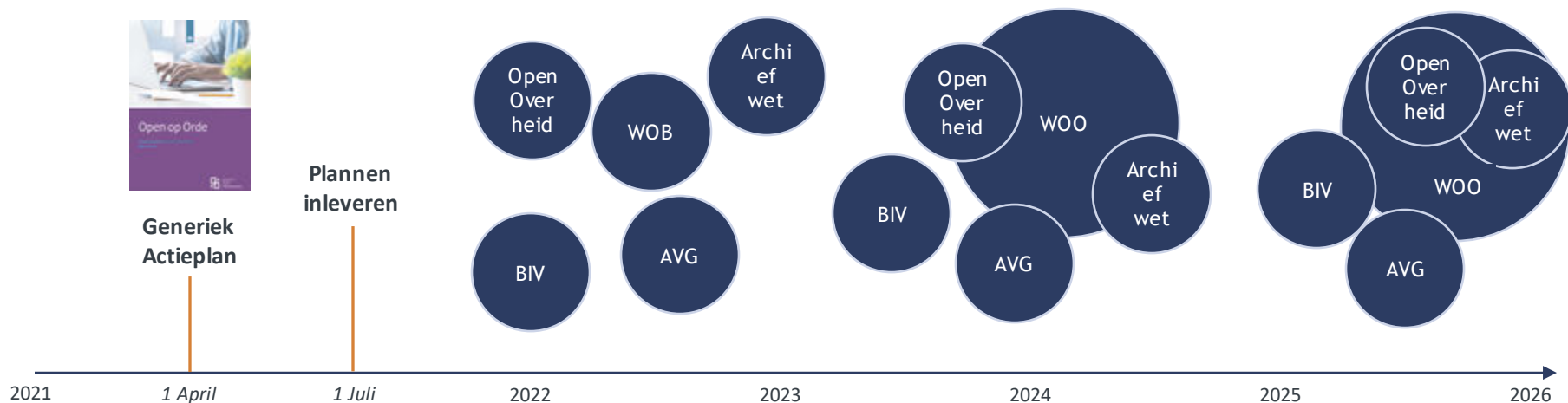
Tools & Technologie

Technologische oplossingen faciliteren de **informatie-systemen** en bieden zowel kansen als uitdagingen. Kansen als het gaat om beter vindbaar en presenteren maken van informatie, uitdagingen als het gaat om het bepalen hoe deze informatie effectief, efficiënt en veilig ter beschikking komt.

Processen & Invoering

Het bepalen welke **informatie** toegankelijk en duurzaam bewaard moet worden als ook zaken als toegankelijkheid, begrijpelijkheid, context en en metadata zijn essentieel om het geheel te laten slagen. Doelgroepen en doorontwikkeling zijn daarbij essentieel.

Naar een open overheid

Wat kan QA Consulting voor u betekenen

<p>Uitvoeren nulmetingen maken integraal plan.</p>	<p>1</p>	<p>Programma aanpak</p>	<p>▶ Uitvoeren programma management, quality assurance, control en batenmanagement. Zowel op individueel niveau leveren van functie als het leveren van integraal veranderteam.</p>
<p>Opstellen plannen en aanvragen conform templates.</p>	<p>2</p>	<p>Management & Organisatie</p>	<p>▶ Opzetten en implementeren sturingslijnen, rapportages en doelgroepen verantwoording. Maken beschrijvingen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Definieren kansen.</p>
<p>Uitwerken lijnen voor sturing, versterken, definiëren competentieprofielen, definiëren strategie voor meenemen</p>	<p>3</p>	<p>Mens & Cultuur</p>	<p>▶ Starten van kennissessies, meekrijgen van de medewerkers door focus te leggen op het definiëren van doelen, werving en selectie van informatieprofessionals.</p>
<p>medewerkers, verkennen doelgroepen en informatiebehoeften.</p>	<p>4</p>	<p>Processen & Invoering</p>	<p>▶ Analyseren van documentstromen, benodigde informatie, meta datering en werkstromen. Vaststellen van bewaartermijnen, maken procesbeschrijvingen en invoeringsplannen.</p>
	<p>5</p>	<p>Tools & Technologie</p>	<p>▶ Ondersteunen bij het maken van keuzes, de verwerving, implementatie en inrichting van IT Tools en Technologie en de impact op IT beheer organisatie.</p>

Ondersteuning bij Programma aanpak

“De integrale aanpak gaat over strategische afwegingen vertalen naar mensen, processen en technologische oplossingen”

Wij maken een proportionele afweging gericht op de verschillende wettelijke kaders en de mate waarin er nieuwe kansen voor bedrijven en maatschappelijke organisaties gecreëerd kunnen worden op basis van de beschikbare informatie. Dit vertalen we naar een aantal strategische afwegingen, heldere doelen en doelgroepen op basis waarvan we ontwerpprincipes, projecten en prioriteiten kunnen definiëren. Daarbij is het uitgangspunt om op basis van agile aanpak de daadwerkelijke veranderingen in organisatie, mensen, cultuur en IT voorzieningen te realiseren.

Wat mag u van ons verwachten

Voor de voorbereidende fase kunt u ons vragen om te helpen bij het opstellen van de projectaanvragen en het maken van een overkoepelende programma aanpak. Voor de fase daarna kunnen wij ondersteunen bij het opstellen van het programmaplan, ontwerpen en inrichten van de programma management organisatie, maken functie en taakomschrijvingen en bemensing van de programma organisatie.

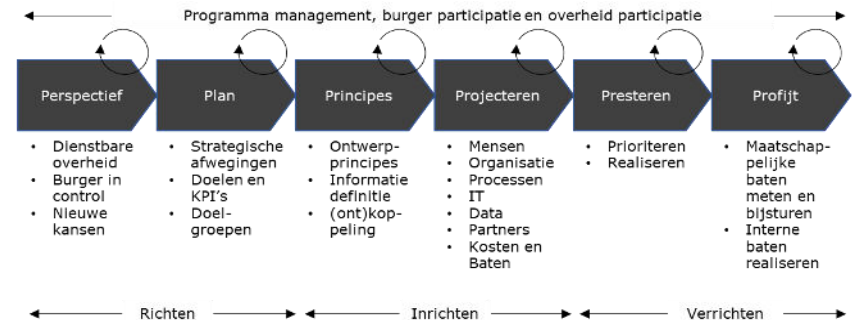
Concreet kunnen wij de volgende deskundigheid in teamverband en individueel leveren:

- Programma manager
- Quality assurance
- Control
- Batenmanagement
- Programma management Ondersteuning

Hoe pakken wij dat aan

We starten met het maken van een proportionele afweging van de wettelijke kaders in relatie tot de missie / visie van het departement/ uitvoeringsorganisatie. We inventariseren de informatie behoefte per doelgroep en identificeren nieuwe kansen voor burgers en het bedrijfsleven. Op basis daarvan maken we een programmaplan dat de basis is voor een samenhangende agile aanpak. Na het richting geven ondersteunen wij bij het inrichten en verrichten.

Overkoepelende structuur programmaplan

Waar geven wij antwoord op

- Samenhang, afhankelijkheden en conflicten tussen de WOO en andere wettelijke kaders (AVG, Archiefwet, departementale richtlijnen);
- Heldere doelen met de uitvoering van de WOO;
- Inzicht in doelgroepen en benodigde informatie op hoofdlijnen;
- Financiering: eenmalige (investeringen), structurele (exploitatie), interne en externe kosten en baten.

“Sturing op outcome vraagt om gedegen kijken naar de sturingslijnen en informatiestromen”

Om de WOO duurzaam in te voeren is er meer nodig dan een eenmalige upgrade van de informatiehuishouding. Zoals de samenleving continu aan verandering onderhevig is, geldt dat ook voor de overheid en haar dienstverlening. Om een informatiegedreven overheid met digivaardige burgers, politiek en overheid te worden moeten organisatorische, mensgerichte, inrichting van de informatiehuishouding en technologische innovaties flexibel omarmd worden.

Wij helpen bij het in kaart brengen van de sturingslijnen en informatiestromen en de wijze waarop deze verbeterd kan worden.

Wat mag u van ons verwachten

Wij ondersteunen bij het analyseren van informatie stromen, publicatie processen, de betrokken workflows, de benodigde output en de toegankelijkheid hiervan.

Concreet kunnen wij de volgende deskundigheid in individueel en teamverband leveren:

- Governance specialist
- Informatie / Data analisten
- Business Intelligence analisten (Power BI)

Hoe pakken wij dat aan

Op basis van de huidige workflows en document management systemen maken we een overzicht van de huidige informatiestromen. Gecombineerd met de benodigde veranderingen op basis van een doelgroepen benadering wordt een aantal ontwerpprincipes opgesteld:

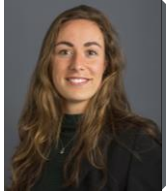
- Open tenzij
- Data (definitie)
- Beleidsintimiteit
- Doelgroepen benadering
- Informatie publicatie
- Regie
- (Ont)koppeling
- Data classificatie

De analyse en de hieruit resulterende ontwerpprincipes zijn de basis voor informatie proces ontwerp en de vertaling naar IT projecten.

Waar geven wij antwoord op

- Waar ligt de regie en aansprakelijkheid voor data, governance en gebruik;
- Welke wijzigingen zijn er nodig in de sturingslijnen;
- Ontwerpprincipes
- Reikwijdte: Geldt de openheid ook voor derde partijen waar u mee samenwerkt;
- Welke organisatorische innovaties passen hier bij (bv. een ethiek-privacy-security-compliance raad).

“De Informatie Professional en gedrag, kennis en cultuur van medewerkers zijn van belang om het **gewenste** resultaat te bereiken”

De WOO vraagt om een organisatorische en culturele verandering. Het meekrijgen van de medewerkers is vaak een grote drempel. In plaats van verandering op te leggen begeleiden wij uw medewerkers door zelf het doel te bepalen en eigen acties te formuleren. Om goed resultaat te behalen moet het voor iedereen duidelijk zijn waarvoor en waarom ze het doen, en hoe ze dat zo effectief mogelijk kunnen bereiken.

Daarnaast is het van belang om de functie van de aloude bibliothecaris en archivaris te upgraden naar een moderne informatie professional. Competenties en kennis van systemen moeten daarbij centraal staan. Wij helpen u met het realiseren van deze gedrags- en cultuurverandering en de borging hiervan (middels blogs, kennisbanken, etc).

Wat mag u van ons verwachten

Wij organiseren workshops voor betrokken medewerkers, waarbij we werken aan 3 elementen:

- Kennis over de veranderende wetgeving (WOO) en haar doelen;
- Vertaling van deze doelen naar de eigen organisatie door mensen te laten discussiëren over benodigde veranderingen als gevolg van de wetgeving;
- Dilemma's en hoe hier mee om te gaan;
- Uitwerken HR Beleid en competentieprofielen voor de betrokken medewerkers (informatie professionals, IV deskundigen en anderen).

Hoe pakken wij dat aan

De aandacht van veel mensen gaat vooral uit naar wat er niet goed is. Bij de door overheid verstrekte informatie kijken we niet naar wat er goed gaat, maar wat er mist, ontbreekt, te duur is, verkwest wordt, te lang duurt of waar de overheid tekortschiet. Het gevolg van die benaderingswijze is dat medewerkers terughoudend zijn met het verstrekken van informatie. Het belang van transparantie moet dan ook in de haarvaten van de mensen zitten. Daarbij moet men blijven aansluiten op een continu veranderende Nederlandse samenleving.

Middels workshops brengen we bewustzijn onder de betrokken medewerkers. We leiden hen daarbij op, leggen hen dilemma's voor en borgen de kennis door het benoemen van ambassadeurs in de organisatie.

Op basis van het Europees Competentie Framework hebben wij moderne competentie profielen opgesteld voor informatie professionals, IV medewerkers, projectmedewerkers en programma/project managers. Deze profielen maken we op maat voor uw organisatie en waar nodig ondersteunen wij op het gebied van werving en selectie.

Waar geven wij antwoord op

- Is er een organisatie brede wil om open te zijn;
- Wat zijn belemmeringen;
- Hoe kijkt betrokkenen naar de transparantie van uit te wisselen informatie door en over ketens heen;
- Bewustzijn over de noodzaak tot transparant zijn;
- Vereisten aan medewerkers, competentieprofielen.

Ondersteuning bij Processen & Invoering

“Agile aanpak gericht op outcome en korte termijn resultaten”

Voor de WOO is de basisgedachte dat openbaarheid een “voorrecht” is gericht op het versterken van de positie van betrokkenen. Dit vraagt om een processen en medewerkers die het belang van de WOO in de haarvaten voelen. Implementatie met extra aandacht voor management en organisatie (focus op outcome) met de juiste mensen en processen en een onderscheid naar doelgroepen, context en benodigde informatie.

Onze aanpak is gericht op het realiseren middels kort cyclische, agile projecten die zowel de organisatie, mens als de Informatiehuishouding adresseren.

Wat mag u van ons verwachten

Wij ondersteunen bij het analyseren van informatie stromen, publicatie processen, de betrokken workflows, de benodigde output en de toegankelijkheid hiervan.

Concreet kunnen wij de volgende deskundigheid in individueel en teamverband leveren:

- Informatie analisten
- Data specialisten
- Business Intelligence analisten (Power BI)

Hoe pakken wij dat aan

Op basis van de huidige informatiestromen en document management systemen maken we een grafisch overzicht van de huidige werkwijze. Gecombineerd met de benodigde veranderingen op basis van een doelgroepen benadering maken wij een overzicht van de benodigde informatie in het kader van de WOO. Daarbij werken onze specialisten op basis van de principes uit de supply chain waarbij informatie conform Lean beschikbaar komt. Randvoorwaarde is het inbouwen van de juiste checks en balances ten aanzien van autorisatie, volledigheid en actualiteit van de informatie. Waar nodig worden nieuwe functies als informatieprofessional, data specialist en data officer gedefinieerd. Het resultaat is een heldere sturingslijn en informatiestroom.

De analyse wordt vertaald in business requirements (‘user stories’) die de basis zijn voor de IT projecten.

Waar geven wij antwoord op

- Welke veranderactiviteiten moeten er komen op het gebied van data, informatie en transparantie
- Hoe is de informatie geclassificeerd en welke betekenis heeft dat in termen van de WOO;
- Waar liggen prioriteiten
- Welke kosten zijn aan de projecten verbonden, wat zijn de (maatschappelijke) baten
- Welke aanpassingen zijn er nodig aan de organisatie, functies en werkprocessen, hoe gaat u het invoeren

Ondersteuning bij Tools & Technologie

“Digitalisering waar mogelijk, menselijke vormgeving en controle”

Technologie biedt zowel kansen als uitdagingen. Kansen door slimme digitalisering, inzet van algoritmes (AI) en zoektooling. Uitdagingen als het gaat om vindplaats, betekenis & samenhang van informatie, het gebruik van de inzet van AI (risico op bias, discriminatie) en zoeksystemen over de volle breedte van de informatiehuishouding. Ons motto is dan ook digitalisering waar mogelijk, menselijke contact en controle waar nodig.

In onze praktijk ondersteunen we de overheid bij het verbeteren van inzet van informatie systemen in onderlinge samenhang en impact op de werkzaamheden. Wij helpen bij het inzichtelijk maken van de aard en volume van informatie op basis van gedegen analyse en onze kennis van bedrijfsvoering in overheid en bedrijfsleven.

Wat mag u van ons verwachten

- Praktische uitvoering / ondersteuning bij het doen van de nulmeting (beschrijven samenhang, identificatie knelpunten en reeds lopende initiatieven met betrekking tot de WOO);
- Advies over in te zetten technologieën en mogelijke innovaties daarin;
- Inzichtelijk maken van informatie systemen met impact op document ontsluiting in brede zin;
- Inzichtelijk maken van zinvolle bijdrage(n) aan het programma, in termen van doel en tijd;
- Definiëren en uitwerken van projecten.

Hoe pakken wij dat aan

Na intake en afstemming over informatie architectuur starten we met een quick scan (desk research en interviews). Op basis van deze informatie definiëren we korte termijn acties (quick win's) en scenario's voor uit te voeren projecten. Daarbij kijken we naar bijdrage van het scenario aan gedefinieerde actieplannen en (incidentele/reguliere) kosten/baten. Deze scenario's vormen na afstemming met opdrachtgever het startpunt voor uitvoering van projecten.

Bij het maken van een ontwerp kijken we naar een aantal specifieke vereisten:

- Proactieve ontsluiting. Actief openbaar maken, dus informatie zonder specifiek verzoek daartoe bekend maken;
- Geldigheid van data. Een document van vorige week kan bijvoorbeeld nu al sterk verouderd zijn, dan is het de vraag wie verantwoordelijk is voor de juistheid, volledigheid en actualiteit van data;
- Leesbaarheid: Voor veel burgers en belanghebbenden is de informatie moeilijk te begrijpen. Veel overheden vereenvoudigen daarom vaak essentiële documenten tot leesniveau B1.

Waar geven wij antwoord op

- Wat is de aard en omvang van de verschillende typen informatie;
- Wat zijn de ontwerpprincipes voor de informatie architectuur;
- Welke veranderactiviteiten lopen er al op het gebied van data, informatie en transparantie;
- Welke lopende projecten zouden de implementatie kunnen versterken, welke leggen restricties op;
- Welke oplossingen kunnen daarbij een rol spelen.

